

Rändkunstnik Laura Põld näitab ulmi keset merd (2)

09. veebruar 2016 00:10

Indrek Grigor, kunstiteadlane
Eesti Päevaleht

Laura Põld on valinud vabakutselise kunstnikuna läbilöömiseks tänapäeval ainuvõimaliku tee ja võtnud omaks ülemaailmse kunsti-ilma sportlikud mängureeglid.

Foto: Vallo Kruuser

Tänapäeva kunstitegelikkuse juurde käib tõdemus, et kunstnikku on odavam liigutada kui teoseid.

Tartu kunstimuuseumi viltuse näitusemaja esimesel korrusel on 20. märtsini võimalik näha maalikunstnik Laura Põllu näitust „Sada ulma keset merd”. Sisuliselt pole oluline, kas seda näitust võrreldakse Jaapani aia või Eesti raba- rajaga. See, kas näitust vaadatakse nii või naa, ei muuda eriti kogemust, mida kunstnik vaatajale pakkuda tahab ja pakubki. Usutavasti kujuneb näitus igale tulijale poeetiliseks elamuseks, mida pole mõtet kriitika vormis ümber rääkida.

Teisalt on tõepoolest tegu Põllu viimase paari aasta loomingu haripunktiga, millest annab tunnistust samal ajal ilmunud suuremõõtmeline kataloog, kuhu elutöö asemel mahub ainult viimastel aastatel loodu. Julgen raamatut soovitada igale külastajale. Kui välja jätta Poola kriitiku Post Brothersi enamasti lohisev arutus, annavad kunstniku loomingust erakordselt hea sisse- ja ülevaate kuraator Peeter Talvistu sissejuhatavad sõnad ja kunstiteadlase Liisa Kaljula hea üldistusega kunstipoliitilise olukorra ülevaade. Samuti Laura Põlluga tehtud intervjuu, mis on puistatud suure hulga reprobe vahele. Siinjuures ei tohiks unustada au ja kiitust raamatu kujundajale Tuuli Aulele.

Näituse põhilised märksõnad on ruumilised katkestused ja geomeetriakesksus.

Fotod: Anu Vahtra

Foto: Anu Vahtra

Foto: Anu Vahtra

Teemad, millest Laura Põllu ja tema loominguga seotult räägitakse ja mille kohta kataloogist pikemalt lugeda saab, on ootuspärased. Prometheusena igavesti koolev ja taas-ärkav maalikunst, Eesti kunst ja kunstnik ning välismaa, lõpetuseks Põllu loomingu koht ja aktuaalsus võrreldes põlvkonnakaaslastega.

Magistritöö rabas

Põld õppis maalikunsti Tartu ülikoolis. Seal kaitses ta hindamiskomisjoni rabanud magistritöö, mis segas maalikunsti videoga, kasutades maalitud lõuendeid sümbolistlike videote ekraanina. Ent punktist, mis võimaldab meil, tartlastel, kunstnikku igavesti enda omaks kuulutada, hakkab Põld

elama pagulase elu, resideerudes vaheldumisi Tallinnas ja Viinis. Temast saab – nagu kirjutab kataloogis Liisa Kaljula – moodsa kunsti nomaadne agent. Põld on valinud vabakutselise kunstnikuna läbilõõmiseks tänapäeval ainuvõimaliku tee ja võtnud omaks ülemaailmse kunstiilma sportlikud mängureeglid. Põld ei loobu ainult kodumaast, vaid ka stuudiost. Selle asemel liigub ta ajutiste ruumide vahel, kandes puht materiaalses mõttes näituselt näitusele nii palju teoseid, kui mahub kohvrissi. See võib esmapilgul tunduda kummaline, kuid tähendab, et ka tänapäevasel *ready-made*'i ehk tööstusliku valmisobjekti keskse kunsti ajastul annab teosele unikaalse võlu just kunstniku käekiri: kuidas ja millised komponendid on kokku seatud. Tänu Kumu kuraatorite jõulisele tööle on Põllu põlvkonnakaaslastest saanud üheks tuntumaks Merike Estna, kes on samuti rahvusvahelise renomeega kunstnik. Põllu ja Estna loomingu vahel on palju sarnasusi. On mõnevõrra üllatav, et näituse kataloogis ei viita keegi kaht kunstniku ühendavale kirele katta pindu laineliste joontega.

”

Mina näen Põllu loomingu kesksena tahet jutustada lugu, vahendada kogemust. Vorm on seejuures intuiitivne.

Eelmisel aastal Kumus (kuraatorid Merike Estna ja Kati Ilves) ja Tallinna kunstihoones (kuraatorid Elin Kard ja Mihkel Ilus) toimunud grupinäitustel tuli esile üks selge ja teoreetilist sõnastamist leidnud tänapäeva maalikunsti visioon. Minu hinnangul erineb Põld säärasest kunstist peamiselt selle poolest, et teda ei huvita kunstipoliitiline küsimus maalikunsti ümbermõtestamisest. See küsimus on programmiliselt kirjutatud näiteks Mihkel Ilusa loomingu. Ilusat kütkestab maalikunsti kui meetodi teistesse meediumidesse üleviimine, objektide installeerimine maaliliselt. Tõsi, poliitiline ei ole ka Estna, kes tundub enese loodud mustreid nautivat. Estna maal on kui abstraktne värv. Ent Põld hoidub nii meediumi probleemist kui ka abstraksionismist. Jäädes kindlaks maastikumaalija rollile, huvitavad teda isiklikud eksistentsialistliku olemusega kogemused. Neid on ta üritanud kataloogis lühikeste, tänapäeva kunsti kohustuslikust retoorikast kubisevate kirjelduste kaudu ka avada. Mina näen Põllu loomingu kesksena tahet jutustada lugu, vahendada kogemust. Vorm on seejuures intuiitivne.

Omanäoline viis

Sama möödapääsmatu kui paralleel Estnaga on paralleel teise nomaadliku autori Kris Lemsaluga, kes kuulub ennekõike skulptorite ridadesse. Lemsalu tinglik kaubamärk on absurdne värvilise glasuuriga keraamika. Kui satuksin Põllu näitusele juhuslikult ja ettevalmistuseta, omistaksin eri saalidesse jagunevad amorfsed väikevormid kõhkluseta Lemsalule, olgugi et see pole Põllul esimene kord keraamikat kasutada. Samal ajal on viis, kuidas Põld kasutab vana mööblit, niivõrd omanäoline, et mul ei tuleks pähe Põllu installatsiooni näiteks Eva Mustonenile omistada. Tundub, et Põld on leidnud endas huvi keraamiliste materjalide vastu, aga pole veel suutnud neid enda omaks teha, nagu ta on „kodustanud” puu ja tekstiili kõigis nende esinemisvormides.

”

Kuigi maali sisse minek on iseenesest absurdne kujund, on Põllu maalide kogemine ruumiline kogemus, mis eeldab näitusesaalis viibimist.

Minu jaoks on kõige üllatavam paralleel – selle eest võlgnen tänu Läti kolleegile Šelda Puķītele –

Põllu intallatsioonide sarnasus Andres Tolsti maalide metafüüsiliste kompositsioonidega. Tuttavlikult mõjuvad marmoriseeritud pinnad, geomeetriakesksus, peegeldustest tingitud nihked perspektiivis ja järsud ruumilised katkestused, mida Tolts kujutas tasapinnal. Põld on need viinud ruumi, kuhjates saali keskele vanu kappe ja riuleid. Tolts armastas kujutada tööstuslikku tekstiili, aga Põld eelistab mustrid ise maalida ning lõuendeid seejärel lõigata ja voltida, käsitledes neid kui kollaaži materjali. Tänapäeva maal on tõepoolest ruumiline. Kuigi maali sisse minek on iseenesest absurdne kujund, on Põllu maalide kogemine ruumiline kogemus, mis eeldab näitusesaalis viibimist.

„Sada ulma keset merd”

NÄITUS

Laura Põld

Tartu kunstimuuseumis 20. märtsini

See leht on trükitud EESTI PÄEVALEHE internetiväravast
Aadress <http://epl.delfi.ee/archive/article.php?id=73628629>